

MAGYAR KURIR

Indult Bétsból, Kedden, Aprilis 19-ik napján, 1814-dik esztendőben.

A' Frantzia *Contra-Revolutiónak* folytatása. — Végezete a' *Napoleon* letétetését illető Dekretomnak, melly a' közlelbbi M. Kurir rendkívül való Tóldalékjának utolsó lapján félbe maradt: —

„Meggondolván továbbá —

„Hogy *Napoleon* a' helyett, hogy mint az ő letett hite kívánta, tsak a' Fr. nép' boldogítására, szerentsésítésére 's ditsőségére országolt volna, ezen népnek inségeit leg nagyobb mértékre vitte, a' midőn azon feltételek alatt, mellyek Fr. orszagnak betsületét meg nem sértették volna, alkudozásra botsátkozni nem akart; midőn mind a' seregekkel, mind a' pénzel, mellyek réa' bizattattak, vissza élt, midőn a' megsebesedett katonákat kötő, segedelem, és eleség nélkül hagyta, 's a' midőn olyan eszközöket vett elő, mellyek a' városoknak veszedelmeket, a' falus helyeknek elnépetlenüléseket, 's ragadó nyavalyáknak elterjedéseket vonták magok után. —

„Meggondolván, hogy mind ezekre az indító okokra nézve, a' 12-dik esztendőben Floreal 28-ikán készült Senatus - Consultum által felállított Császári Országlás, fennállani megszűnt légyen, és hogy a' Frantziák nyilvánosságosan kívánják a' dolgoknak egy oly rendjét helyreállítani, melynek resultatuma a' közönséges békeség légyen, 's a' melly egyszersmind az Európai nagy familia minden Státusai között való megengesztelődésnek epocháját

(idejét) elhozza — kinyilatkoztatja és meghatározza a' Senátus, hogy —

„1)szor; *Napoleon Bonaparte* a' trónusról letétetett, 's az ő familiájában felállított örökösí just eltöröltetett. —

„2)szor; A' Frantzia nép és ármáda, azon esküvés alól, mellyel magokat a' *Napoleon Bonaparte*' hűségére lekötelezték, feloldoztatnak —

„3)szor; Ezen Dekretom egy Követség által a' Provisoriai Országlószékhez küldtetetik, 's haladék nélkül minden Departamentomokban, az ármádáknál, 's a' fő városnak minden kerületeiben közönségesse tétetetik. —

„Nem lévén pedig a' Senátusnak ezen ülésre több eligazítani való tárgya, ezzel az Előülő az ülést bérekeszti. —“

„*Barthelémy*, Előülő —
Gróf *Valence*, Gróf *Pator*
toret Titoknokok.

Aprilis 3-dikán a' Törvényhozó Gyűlés ülést tartott a' *Felix Faulcon* előlülése, és *Bois-Savary*, *Laborde*, és *Faure* titoknokságok alatt. Az Előülő tudósítván a' Gyűlést a' Provisoriai Országlószéknek nevében a' felől, hogy a' Senatus, *Napoleon* a' trónustól megfosztotta, 's a' Frantziákat minden néki tartozó polgári és katonai engedelmességtől fel oldozta, ehez képest ezen gyűlés is fontolás alá vette a' dolgot, 's ilyen végzést határozott meg: — „Azon Dekretomhoz képepest, melly szerént a' Senatus *Bonaparte* *Napoleon* és Familiáját a' trónustól meg fosztotta, és

Frantziákat minden néki való engedel-
messég alól feloldozta; 's ahoképpent,
hogy a' Provisoriai Országlószék a' Törvény-
hozó Gyűlést meghívta, hogy a' Senatus-
nak ezen végzésében részesüljön; 's vége-
zetre annak megfontolásához képpent, hogy
Napoleon Bonaparte a' Constituzionális
kötést megrontotta: kinyilatkoztatja a' Tör-
vényhozó Gyűlés, hogy ő a' Senatus végzé-
sét helybehagyja és *Napoleon Bonapartét*
's familiáját a' trónustól ő is kirekeszti."

Azt is meghatározta a' Gyűlés, hogy
Deputatziókat küldjön az Orosz Császár és
Pruszsus Király ő Felségekhez a' maga
hozzájok való mélységes tiszteletének meg-
jelentetésére.

A' Senátus' későbbi üléseiben ezek
fordultak elő Aprilis 5-dikéig: —

„Számos Senátorok, a' kik a' Senátus-
nak Aprilis' 2-ik napján tartatott ülésében
külömbkülömb okokra nézve jelen nem
lehettek, beküldötték írásban a' Senatus
végzéseiben való tökéletes égyetértéseknek
jelentését. Így tselekedett a' többek kö-
zött Senátor *Sieyes*, jelentvén, hogy ros-
szúl léte miatt nem lehetett jelen az ülés-
ben, de egészen helybe hagyja a' Sena-
tusnak *Napoleon* és a' familiája eránt tett
végzéseit. —

Azon proklamátziók között, mellyek
ezen alkalmatossággal a' Frantzia néphez
intéztettek, elő hozattatik a' következő
is: —

*A' Sequanai Departamentom' Ta-
nátsa Páris városának lakosaihoz —*

„A' ti Elöljáróitok mint árulók úgy
hánnának vélletek és a' Frantziai nemzet-
tel, ha a' magok lelkiismeretjeknek sza-
vát személyes alacsony tekintetekre nézve
tovább is halgatásban tartanak, melly azt
kiáltja néktek, hogy mi minden szenvedé-
éseinket, mellyek alatt epedünk, égyet-
lenégy embernek tulajdoníthatjuk. Ő ti-
zedelte meg minden esztendőaként a'
Conscriptio által familiánkat. Ki nem

vesztette - el közöttünk fiát, testvérít, at-
tyafiát, vagy rokonát? Kiért hullottak - el
derék katonáink? bizony tsak ő érette és
nem az országért. Mitsoda ügyért? tsak
egy tyrannusnak esztelenségiért, a' ki úgy
látszott, hogy azt tette volna fel magában,
hogy az emberiségnek minden elnyomói
között leg rútabb nevet szerezzen magá-
nak a' *Históriában*. —

„Ő vala az, a' ki azon *négy száz mil-
liókból* álló adófizetés helyett, mellyet jó
Királyainknak adtunk azért, hogy szabad-
tságban, boldogságban, és nyugalom-
ban éljünk, *tizenöt száz millót* vetett ré-
ánk, és még többel is fenyegetett. Ő
zártabé előttünk a' világ két részének ten-
gereit, bédugta, minden kereskedésünk-
nek kútfejeit, elragadozta mezeinkről és
manufacturáinkból a' munkásokat. Miat-
ta lettünk minden népek előtt gyűlölsége-
sekké, bár melly kevéssé érdemlettük is
meg, mivelhogy mi, mint szintén ezen
népek is, sokkal inkább tsak szerentsét-
len áldozatai, hogy sem szomorú eszközei
voltunk az ő dühödtségének. Nem ő tar-
totta - é fogságban az emberek között a'
leg szentebbre való minden tekintet nél-
kül az anyaszentégyház' tiszteletre méltó
fejét? Nem ő fosztott - é meg egy Királyt,
a' ki az ő szövetségese vala, undoródásra
méltó hitszegettség által a' maga Statusai-
tól, 's nem ő tette - é ki a' Spanyol nemze-
tet, a' mi régi 's hozzánk mindenkor hű-
séggel viseltető barátunkat, a' pusztulásra?
Nem ő volt - é hasonlóképen az, a' ki a'
maga, tölle már régóta megsalátott alatt-
valóinak ellenségek lévén, minekutánna a'
betsületes békességet, melly mellett a' mi
szerentsétlen hazánk legalább szabadon le-
helhetett volna, magától eltaszította, azt
az apagyilkoló parantsolatot adta - ki, hogy
a' nemzeti testőrző seregek a' fő városnak
lehetetlenséges megoltalmazására fordít-
tassanak, melly ellen ő e'képpen mintegy
meghívta az ellenségnek boszszuálló kard-
ját. —

„Végezetre nem ő volt - é, ki semmitől nem felvén inkább mint az igazságtól, a' mi Törvényhozóinkat azért, hogy egyszer néki az igazságot, az ő éppen oly megkímélésével, mint méltóságosan, megmondani mérészlettek, Európának szemei előtt a' magok tanátskozássoknak helyéről gyalázatossan elkergette? Bár ha felteszszük is, hogy tulajdon gyűlölségének és boszszúállásának csak kevés embereket áldozott - fel: nem feláldozta - é Frantzia országot és egész Európát a' maga ditsősségszomjuzásának? Ditsősség szomjuzása - é, vagy pedig boszszúállásnak kívánása az indító ok, mind egy: mi csak a' resultatumoknál állapodunk - meg. Mi az Európai nagy kiterjedésű száraz földet a' Frantziáknak és egyéb népeknek özsze vissza egymásra hányott tsontjaikkal látjuk befedve lenni, a' melly népek között az ő egymástól való nagy távolságok miatt semmi költsönös juskívánás, semmi gyűlölség, semmi veszekedés nem volt, 's a' mellyek között ő csak azért támasztott hadakozásokat, hogy a' világot a' maga nevének lár-májával bétöltse. —

„Ne hozza nekünk senki elő az ő régi győzedelmeit! Mi hasznót tettek nekünk mind ezek? A' népek' gyűlölsége, familiáinknak könnyhullatásaik, leányainknak kéntelenségből való hajadonmaradássok, minden birtokainknak romlása, férhezment aszszonyaink időelőtt való özvegységek, az atyáknak és anyáknak kétségbeesésre való jutások, a' kiknek gyermekeik közzül csak egy kéz nem maradott - meg arra, hogy halálok óráján szemeket befogja: ezek a' gyümöltsei azoknak a' veszedelmes győzedelmeknek. Ezen győzedelmek voltak, mellyek ma, a' mi Királyainknak atyai országlások alatt örökké bántódás nélkül maradott falaink közzé hozták azon idegeneket, kiknek nagy lelkű védelmezések háládatosságra kötelez ugyan bennünket, de a' kiknek mi csakugyan jobban szeretttünk volna szabad Kötést ajánlani. —

„Egy ember sinsen közöttünk, a' ki tőlle, mint a' mi közönséges ellenségünk-től ne irtódzna. Senki nints, a' ki a' maga bízott barátjai között ki nem nyilatkoztatta volna azon kívánságát, hogy ezen hátszon nélkül való iszonyatosságoknak végét kelljen vetni. A' mi és a' ti sziveteknek ezen megégyező kívánságát, végeztre fennszóval ki nem nyilatkoztatni, a' köz jó ellen való árulás volna. Ezt úgy kívánja a' fegyverbe öltözött Európa tőlünk, mint az emberiségre nézve való jótétemént, 's mint a' közönséges és tartós békességnek zálogát. —

„*Párisiak!* Maga a' felfegyverkezett Európa sem indíthatná - fel a' ti előljáróitokat arra, hogy az ő akaratját telyesítsék, ha ez, az ő kötelességekkel meg nem égyezne. Ezen leg szentebb kötelességeinknek nevekben esküvéssel megtagadunk az *Usurpatortól* minden engedelmisséget oly véggel, hogy törvényes fő uraink alá visszatérjünk. Ha veszedelmekkel özszeköttetve lenne az, hogy szivünknek és lelkiesméretünknek ezen javallásait telyesítjük, készek leszünk elszenvedni ezen veszedelmeket is. A' historia és a' Frantziák háládatossága emlékezetben fogják tartani neveinket, 's által adják azokat a' jövődő világ tiszteletének. —

„Ezen indító okokra nézve kinyilatkoztatja a' Sequanai Departamentom' Tanátsa, mint *Paris* városának Magistratusa, önként való indúlatból özsze gyülekezvén, 's minden jelenlévő tagjainak közönséges megégyezésével, hogy ő minden Napoleon Bonapartéhoz való engedelmisségről forma szerént lemond, 's kifejezi leg elevenebb kívánságát az eránt: hogy a' Monarchiai országlás a' XVIII-dik *Lajos* személyében 's az ő törvényes maradékiban állíttassék helyre; 's rendeli: hogy a' jelenlévő nyilatkoztatás az eleibe bocsátott proklamátzióval egyetemben ki nyomtatassék, elszélesztessék, Párisban közönségesen kifüggesztettessék, a' városokban és

a' Departamentomokban megmaradt minden tisztviselői karokkal közöltessék, 's minden más Departamentomoknak közönséges Tanácsaikhoz megküldetessék. — Költ a' Párisi Tanátsházban Aprilis 1 ső napján, 1814-ben.“

A' Provisoriai Országlószék' végzései között nevezetesen ezek fordulnak elő: —,

„Az össze szövetkezett Hatalmasságok és a' Frantzia Országlószék között éppen most láburaállított környülállások olyan tulajdonságuk, hogy Frantzia ország ezekkel magát békességes állapotban lennitartatja, melyhezképp az előrevalóképpen bététetett Országlószék a' bátorságnak bizonyos érzésére nézve meghatározza: hogy minden mostan öszszegyülekezett *Conscriptus* katonáknak hazájokba visszatérni szabad legyen, és mind azok, a' kik még honnyaikból el nem távoztak, otthon maradhassanak. Hasonló szabadsággal élhetnek mind azok a' Batalionok, mellyeket a' Departamentomok össze gyűjtöttek, valamint szintén az úgy nevezett felkelt néptsoportjai is. Költ Párisban Aprilis első napján, 1814-ben. —“

„*Beneventi* Hertzeg's a' többi.

A' Provisoriai Országlószék rendeli: — 1)ször, hogy mind azok az Emblemák, nevezetek, címerek, mellyek a' *Bonaparte* országlásának jelentésére szolgálnak, mindenünnét a' hol talaltatnak, vétetessenek és töröltessenek - le; — 2)ször, hogy ezt a' foglalatosságot csak a' Politziától vagy a' Magistratustól arra kineveztető személyek vihessék véghez, a' nélkül, hogy ezen munkában magános emberek részülhessenek, vagy azt megakadályoztathassák; — 3)ször, hogy semmi írásban, proklamátzióban, vagy valamiféle újságlevelekben, a' letétetett Országlószék ellen semmi motskolódást, vagy betsület-sértő kifejezéseket seki ki ne adjon, azért, mint-hogy a' haza' ügye sokkal nemesebb, hogy sem valami olyan eszközzel való élést megengedjen, mellyekkel ez az Országlószék

élt. — Költ Párisban, Április 4-dikén, 1814-ben. —,

„*Beneventi* Hertzeg, s. a. t.

A' Posták' Aministratziója ilyen hirdetést adott - ki: —,

„Tudtára adatik a' közönségnek, hogy azoknak a' leveleknek véghetetlen sokasága, mellyek több mint három esztendőök alatt a' Postaadminisztratziónak erre kirendeltetve lévő helyeín letartóztatódtak, a' mellyek t. i. vagy Angliába és egyéb külső országokba, vagy ezekből ide Frantzia országba voltak utasítatva, már most mind expediáltatni fognak. Költ Párisban Április 4-dikén, 1814-ben. —,

„*Bourienne*, Közönséges Postaigazgató.

A' Senátusnak már 136 tagjai erőstítették - meg, vagy az ülésekben jelen - lévén, vagy pedig azután beadott írásaik által, a' Napoleon és familiája ellen kijött Dekretomokat. Azoknak számokat 105-re teszik, a' kik nem voltak jelen az ülésekben.

Sándor ő Orosz Császári Felsége Ápril. 3-dik napján estve audientziára botsátotta magához a' Senátust, a' melly igen megillető pompával ment véghez. Ő Felsége e'képpen szóllott: — „Egy ember, a' ki magát az én szövetségesemnek nevezte, Státusaimra ütött igasságtalanúl, 's azokat elborította. Én ő ellené és nem a' Frantzia nép ellen folytattam háborút. Barátja vagyok a' Frantzia nemzetnek. A' mit, Uraim! az urak tselekedtek, az engem még jobban megerősített az urak eránt való hajlandóságomban. Igasságos és bölts tselekedet, hogy az urak egy hathatós és nemes principiumokból álló Constitutziót készítenek Frantzia országnak, a' melly a' jelenlévő időbeli megvilágosodottsággal megegyezék. Én es az én Szövetségesem csak azért vagyunk itt, hogy az urak a' magok határozásaikat bátorságos szabadsággal tehessék. — Ezen szóknál egy kevéssé megállapodván ő Cs. Felsége, azu-

után e'képpen kezdette ismét folytatni beszédét nagy megilletődéssel: — „Annak bizonságául, hogy a' Frantzia nemzettel állandó égyességre akarok lépni, ezennel vissza bocsátom néki az Orosz birodalomban találtató minden Frantzia foglyokat. Hogy ezt tselekedjem, az urak P. ovisoriai Országlószéke kért engemet: ezt én az urak végzéseikkel való megelegetésemnek megbizonyításául véghez viszem.“ — A' Senátus nagy háladatossággal és tsudálkozással tért vissza a' Császártól. — (Két száz ezerre számlálják az Orosz birodalomban találtató Frantzia foglyokat.)

Párisban most egy nevezetes könyvetske van sajtó alatt, melynek ez a' címe: — *Azoknak az eszközöknek előadása, mellyeket Napoleon a' Frantzia Koronának uszupálására fordított.* A' munkának *Cevellos* nevű Spanyol úr a' szerzője; nem most készült: de tsak most jelenhett meg Frantzia országban.

Napoleonnak hóllétéről és állapotjáról semmi bizonyost nem tudtak Párisban ezen tudósításoknak onnét való megindulásokkor. Egy *Koblentzi* közönséges újságban olvassuk az utóbbi nevezetes hadi történetekről *Napoleonnak* egy büllentinjéből az itt következő rövid előadást. — „

„A' Svétziai Koronaörökös *Nancy* városába megérkezett, hogy az *Arteziai* Gróffal a' szövetséges Hatalmasságoknak fő hadi szállásokra menjen. Egy Svétziai Generalis, kit maga előtt előre küldött vala, a' felusi lakosok által elfogattatott; melly történet után a' Koronaörökös sietséggel vissza tért azon úton, mellyen jött vala, a' maga fő hadi szállására [*Lüttichbe*]. E' képpen állottak a' dolgok, 's a' leg fényesebb resultatumokat lehetett várnunk, a' midőn egy szerentsétlen történet egyszerre mindent megváltoztatott. A' *Trevisoi* és *Ragúzai* Hertzegek, mint a' Császár nékiek megparantsolta vala, a' *Marne* mellett felfelé jövén, feléje közelítettek; az Osz-

tályos Generalis *Fachtod* seregei a' nagy úton jöttek vala erre felé, olyan rendelés szerént, hogy a' Császár és a' nevezett Hertzegek' seregeik között tartsák - fenn a' közösülést. Ez a' Generalis elfelejtkezett arról szerentsétlenségünkre, hogy ő körül van az ellenséges seregektől vétetve, mellyek mintegy strázsát állanak körülötte; 's úgy járt alá 's fel, mintha barátjának földjén lett volna, gondatlanul, 's egyszer azt vette észébe, hogy minden felől el van az útja álva. A' seregek ugyan kétségbeeső módon verekedtek, és ditsősséggel fedték bé magokat: de utoljára engedni kéntelenítették a' véghetetlen nagy erőnek, 's hátat adtak. Ezennapon 3100 vitézeink haltak - meg ditsősséges halállal: az ellenség pedig olyan szerentsés volt ezen történet miatt, hogy a' Császár és a' fenn nevezett Marschallok közzé nyomúlt előre. Ezek azonnal vissza vonták magokat *Páris* felé jó rendel; 's a' Császár úgy ítelt, hogy már nem hajthatja végre a' plánumát, és hogy eljött volna az idő, hogy a' fenyegettetett fő város segítségére menjen. Mártzius 27-dikén tehát, minekutánna elébb a' Generalis *Winczingerode* seregét, melly őtet útjában akadályoztatni akarta, elszelesztette volna, *Bar-sür-Aube* felé útnak indúlt. Minekutánna az *Aube* mellett lement volna, megérkezett a' Párisi tetőkre: de tsak képzelje az ember az ő keserűségét és bámulását, midőn hallani kéntelenített, hogy az ő fő várossa megijedvén, féltelmesen kapitulált légyen.“

Elegyes Dolgok.

Olasz országból. — Orosz Császári Politziai Minister *Balascchef* úr, Mártzius 28-dikán Császárjának tulajdon keze' irásával való levelével *Bolognába* érkezett a' Nápolyi Királyhoz, hogy véllé Szövetségi Kötést eszközöljön, 's azután mint Orosz Követ nálla maradjon. Oda érkeztek ugyan

azon nap' Austriai Követ Gróf *Mier*, Gen. *Eckert*, 29-dikben pedig az Anglusok' részéről Lord *Bentink* és Gen. *Wilson*. — Az *Innsbrucki* újság bizonyos kútfőből írja, mint mondja, hogy a' *Nápolyi* Király, Gr. *Bellegarde*, Lord *Bentink*, s az Olasz Vice-Király 29-dikben együtt voltak: de úgy látszott a' következekből, hogy tanátskozásonak nem lett volna kívánt következése, minthogy a' szövetséges seregek ismét ellenséges mozdulásokat kezdettek tenni. — Az Austriai armádának megerősítésére 12 Batalionok érkeztek - meg. — A' Szent Atya Mártz. 29-dikén még nem ment volt tovább *Modenánál*. Nagy elragadtatással való örvendezéssel és tisztelettel fogadtatik mindenütt, a' hol által utazik. — Az Olasz Vice Királyné egy időtől fogva *Mantuában* van.

Nagy Britannia. — A' Parlamentom ülései Mártz. 21-dikétől fogva ismét folyamatban vannak: de még semmi politikai sarkalatos tárgy nem nem vétetett, volt azokban elő. Tsak az Alsó Házban terjesztette *Brand* nevű tag Mártz. 30-dikán ezen két kérdéseket a' Ministerek' elejbe: — Eltökélette - é a' Kabinét magában, hogy a' Bourbonok' ügyét oltalmazza? — és hogy folynak - é még *Chatillonban* az alkudozások? — A' Ministerek egyik kérdésire sem feleltek.

Katalin Orosz Nagy Hertzegaszszony, az Oldenburgi Hertzeg özvegye, *Londonban*, a' hova Hollandiából a' *Clarencei* Anglus Hertzeg' társaságában ment által egy Anglus Fregáton, nagy tisztelettel és kedvességgel fogattatott.

Dánia — Közönséges levelekben olvassuk, hogy a' Dániai Udvar ajánlást tett Marschal *Davoustnak*, hogy ha *Hamburgot* szép szerént feladja: ő maga tsendes

menedékhelyet fog találni Dániában, és seregei is könnyű hadi fogságban fognak ott tartatni. Marschal *Davoust* azonközben még most is készítetteti a' leg keményebb oltalmazó erősségeket a' város körül. Sz. György nevű külső városnak is most rontatta - el egy részét azért, mint gondólják, hogy batteriákat épített oda, hogy az ostromló seregek az *Alster* ott lévő ágán való általmenetelét majd a' nyáron megakadályoztathassa, melly nyári száraz időben könnyen megeshetne.

Frantzia ország. — A' *Napoleon* személye és háza leg utóbbi állapotjáról még most sem tudunk semmi bizonyost írni. A' Frankofurtumi levelek után írja egy Baváriai újság az itt következő néhány szavakat rólla: *Napoleon* magához vette a' *Marmont* és *Mortier* seregeiknek megmaradt tsapatjaikat, s hitvesével és fiával *Fontainebleau* városában tartózkodott. F. M. Hertzeg *Schwartzenberg* az erre felé vivő úton Páristól 2 órányira *Chevillyben* volt a' maga fő hadi szállásával. Gondolták hogy ütközet fog történni. Az Orosz Császár és Pruszsus Király oda hagyni készültek Páris városát, hogy a' fő hadi szállásra mennyenek.

April. 5 dikén egy jelentést intézett Gen. *Lucotte* a' tartalék Fr. seregekhez *Corbeilben*, melybe tudokra adja nekik, hogy *Napoleon* látván, hogy egyedül ő tartassék a' békeség' akadályának, tehát kész a' trónusról sőt az életről is lemondani, tsak azt kívánván hogy a' fia, és a' Császárné mint Regensné, maradjanak utánna mint örökösök. Azután inti a' katonákat, hogy a' szövetségesekkel ezen környülállásokra nézve köttetett fegyvernyugvást szentül tartsak - meg. (Mind ezekről bővebben a' jövő árkusban).

Aprilis 16-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 216 1/2 forintot Váltótzedulában.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 27.

A' Magyar Kurir 31-ik darabjához.

A' ma folyó dolgoknak egy szép rajzolatja — a' *Lacretelle* tudós pennaja által — jött-ki April. 5-dikén a' Párisi újságokban: —

„A' hódoltatók, úgy mond, még nem valának elég gyűlölségesek: hogy örökre utálatosokká legyenek, azért engedték meg az egek a' *Napoleon* sok győzedelmeit. Azt akarták az egek, hogy ennek a' hódoltatónak semmi hasonlatossága ne legyen azokhoz, a' kik e' világot ő előtte regtettették; katonai talentomot a' személyes derékségnek leg kisebb fénylő vonásai nélkül, rendkívül való munkásságot célzás nélkül, hajthatatlan akaratot ítélet nélkül adtak neki. A' szerentsétlenségek, mellyek őtet a' földre verik, a' gyalázat, mellyet szenvedni kénytelenítetik, ugyan azon okoknak munkái, mellyeknek ő a' maga győzedelmeit köszönte. Sem a' szerentsének hallatlan kedvezése, sem a' szerentsétlenségnek rettenetes tanításai, sem annak az irtóztató fejtelenségtől kifosztott nemzetnek bizodalma, a' melly ő benne kereste nyugalalmat, sem a' megvilágosodott gondolkodású emberek tanátlásai, kik neki a' valóságos ditsősségre utat akartak mutatni, sem ily sok vitéz katonáknak érette való adattatások, semmi meg nem lágyíthatta az ő természeti tulajdonságának durvaságát, meg nem jobbíthatta fejének bomlottságát, 's fel nem emelhetette megromlott lelkének tehetségeit. Ha sokszor tsudáltuk benne azt a' vakmerőséget, mellyel ily sok embert megöletett, most nem kevesebbé tsudálhatjuk ugyan ő benne azt a' vakmerőséget, hogy élni akar. Ő megmútatta nekünk, hogy mit tehet az önnön-szeretet egy nem emberi szíven. Frantziává nem tehetette ő magát soha; mert Frantzia volt-é az, a' ki azon trónuson, mellyet a' mi Királyainknak jószágok, szeretetre méltóvoltok, magok kedveltetőségek oly sokáig ékesítettek, soha

meg nem tartóztathatta magát attól, hogy az aszszonyokkal embertelenül bánnyon, és vélek az ő szép égeknek meghaloványulásaért tsúfolkodjék. Frantzia volt-é az, a' ki semmit nem adott soha egyébért, hanem hogy azt a' kinek valamit adott, magalatsonyíttsa, a' ki arra a' visszaélesre fordította a' maga hatalmát, hogy a' maga udvarának közepette a' Státusnak egy betsületes emberét, egy derék katonáját, lemotskoló szavakkal jutalmaztassa-meg? Nem illette-é ő méltatlanságokkal a' maga lógereiben a' mi egész Európától bámulást érdemelt katonáinkat? Melly sértegető szavaknak árjával vannak tele minden Bulletinjei! Mihelyest maga valami katona hibát ejt, azonnal valamelyik Generálisának történetből eleibe jövő nevét rántja elő, és erre fogja önnön hibáját. Meséket költ, mellyeknek senki hitelt nem adhat. Az ő beszédje szerént egy Káplárnak esztelensége, a' ki egy hídat felvettetett, volt annak a' leg nagyobb szerentsétlenségnek oka, a' melly Frantzia országot valaha érte. Legjobb Generálisait olyan helyekre állítja, a' hol nem lehet fel nem áldoztatniok. Ármádájának virágát sőt egész *massáját* járhatatlan úton a' leg keményebb időben, irgalmatlan sebességgel táztatja, míg az alatt az ő Generalisai a' leg fontosabb helyeket az ő erejéknél véghetetlenül nagyobb erő ellen kénytelenítetnek védelmezni; és tsak azért teszen gyakran hērōsi dolgokat, hogy oly szerentsétlenségeket palástolhasson-el azok által, mellyeket sokszor tsak az ellenségtől tudhattunk meg. —

„Melly vad tulajdonságok találatnak az ő tsalfa nagyságában! Melly ügyetlenségek az ő pompázásiban! Melly igen ellenkezik ő mind ezekben az öszszeszövetkezett Hatalmasságoknak nemes és megillető magokviseletjekkel, a' kik a' Frantzia nemzetnek egy napon szövetségeséivé lettek.

Bonaparte Európának minden palotáiban lakni akart: ezek a Monárhák még csak az itthon nem lévő Király palotáiban sem térnek-bé, hanem magános házaknál lévő szál-
 lásokkal elégesznek-meg. Azolta, hogy ez a *Lotharingiai* ház ezen pompa nélkül való életnek példáját adta, melly a trónust ilyen ékessé teszi, szorosabban özsze tsatolódtak a népek a Királyokkal. Mi tudjuk már most, miért szeretetnek ezek a Fejedelmek ily erőssen. Mi esdekléssel várjuk azt az Austriai Császárt, a ki ezen Monárháknak nemes célzássaikat illy nagy lelkűséggel elősegéllette; mi jó szívvel enyhítenők, ha lehetséges volna, ennek azon keserúségeit, mellyekkel az ő szíve a mi megszabadulásunkat megvásárolni kénytelenítetik. És miért ne beszéljenek mi már most a szeretetnek barátságos szavaival azon Monárhákról, a kik a mi Monarcháknak barátjaikká lettek, a szeretetnek olyan barátságos szavaival, a mellyel való tökéletes éléstől csak nem egészen elszoktunk vala a tyrannus alatt. Ma van az Európai nagy familia egyesülésének napja! Mi né-mű jó téteményel tette ezen napot a *Sándor* Császár kimeríthete len nagy lelkűsége nevezetessé? Két száz ezer hazánkfiat térnek vissza haladék nélkül karjaink közzé. Ilyen felségesen még egy Fejedelem sem ajándékozta-meg seha egy Királybarátját! Az az *Aiku*, melly által a mi nyúgodalmunknak bátorságossá kell tétettetni, vissza fogja téríteni hozzánk azt a szabadságot is, mellynek határait mi oly boldogtalapúl által hágtuk vala, 's a melynek a leg ravaszabb tyrannus a mi törvényeink között leg kissebb nyomát fennállani meg nem szenvedé. Nem vala többé semmi Constituzionális zálogunk az ellen, a ki minden egyezésekkel, minden ígéretekkel tsúfolódott: azokat azonközben, kiknek ma ily sok elhalt részeseket azon egy érzékenység alá kell özsze hajtani, ugyan azon egyes-ségnek lelke kormányozza, 's nekünk meg fog az engedtetni, hogy a közönséges sza-

badtságot a Monarchiai hatalomnak megzen-teltetett arnyéka alatt újabban kivirágozni láthassuk. —,

„*Laetitia*„

Magyar Ország.

H i r a d á s.

A Keszthelyi Georgikonnak, vagy is a Gazdaságot tárgyazó tudomány, és gyakor-lasbéli intézetnek Előjárói ezennel jelentik, hogy abban, e folyó esztendőben, a tett előmenetel kről a közönséges próbatételek Május hónap' 20-dikán fognak tartattatni. Ha tehát némelly mezei gazdaság kedvellői-nek tettzésekre volna ezen alkalmatossággal betses látogatásokkal szerentséltetni, arra bizodalmassan meghívattatnak, melly út-tal egyszersmind Intézetünknek mivoltát, és mostani elrendelését leg jobban megesmér-hetik, és megbirálhatják; mert akkor a szántó földeknek és legelő szakaszoknak bizonyos rendel változó mivelései egymás-utan következő terméseikkel leg világosab-ban tűnnek szembe: a tavaszi vetések el-vegeztetvén virítanak; az ősziék jövő re-ménylhető termésekkel leg tettezősbben biztatnak; a külföldi növevényeknek a mi ég-hajlatunkban való hasznos termesztése leg valóbban megbizonyosodik; a külömb-féle Ló-her nemek, és egyéb marha étetés-re való plánták leg jobb gyarapodásokban vagynak; a külömbféle újabb találmányú ekéknek, és egyéb földmivelő szereknek fo-ganatja az azokkal tett munkákból kitettzik; a Birkák még téli bundájokban lesznek, mellyben gyapjoknak finomsága, tömötsé-ge, és mennyisége elő leszen terjesztve, és az egész mezei gazdaságot leg alkalma-tossabban lehet szem ügyre venni. Azért kérjük, hogy Intézeteinket megvizsgálván, észrevételeikkel és tanátsokkal felsegíteni ne terheltessenek.

Költ Keszthelyen, Szent György Havá-nak 8-dikán 1814.